

Spolufinancováno
Evropskou unií

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

edu.cz

**8. odborný panel
projektu IPs DATA**

VÝSLEDKY ČESKÝCH ŽÁKŮ V ŠETŘENÍ PISA 2022 A MOŽNOSTI ROZVOJE JEJICH POTENCIÁLU

20. 11. 2025

**Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Karmelitská 529/7, 118 00 Praha 1
místnost C081**

Název projektu: Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR
Registrační č. projektu: CZ.02.02.XX/00/22_005/0002901

ANOTACE

Výsledky mezinárodního šetření PISA 2022 přináší důležitá zjištění o tom, jak jsou české školy schopny podporovat rozvoj potenciálu svých žáků. Pokud má české školství dlouhodobě rozvíjet žáky naplno, ať už z hlediska matematické a finanční gramotnosti či tvůrčího myšlení, je nezbytné věnovat pozornost i nerovnostem ve vzdělávání a hledat cesty, jak je snižovat.

Cílem tohoto odborného panelu je představit poznatky z dostupných dat z mezinárodního šetření PISA týkající se vlivu různých faktorů na školní výsledky žáků. Bude zaměřen také na konkrétní kroky, jak pomáhat žákům překonávat bariéry ve vzdělávání. Odborný panel je členěn na tři tematicky zaměřené bloky. Po každém bloku proběhne diskuse s odborníky, která mimo jiné přiblíží dobré příklady z praxe.

V prvním bloku zrekapitulujeme hlavní zjištění PISA 2022. Přiblížíme, jak socioekonomické zázemí, podpora ze strany učitele či úzkost z učiva mohou ovlivnit výsledky žáků.

Druhý blok bude věnován finanční gramotnosti. Zaměříme se nejen na zjištění z mezinárodního šetření, ale i praktické přístupy, které mohou školám pomoci finanční gramotnost účinněji rozvíjet. Čeští žáci sice například mají přehled o svých financích, mnozí z nich ale nakupují impulzivně. Do diskuse po druhém bloku se zapojí i odborníci z Národního pedagogického institutu ČR, kteří představí nové materiály pro učitele pro práci s finanční gramotností.

Náplň třetího bloku se bude týkat nového modulu šetření PISA – tvůrčího myšlení. Budou prezentována data o schopnostech žáků řešit neobvyklé úkoly a přemýšlet mimo tradiční vzorce. Představíme také zjištění o vlivu rodinného zázemí, školního klimatu a volnočasových aktivit na tvůrčí myšlení.

PROGRAM

- 9:15 – 10:00 ● Registrace účastníků
- 10:00 – 10:15 ● Úvodní slovo
- 10:15 – 11:00 ● **1. BLOK: HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ PISA 2022**
- Prezentující:**
*Josef Basl (ČŠI),
Aleš Macháček (MŠMT).*
- 11:00 – 11:30 ● **Diskuse k 1. bloku**
- Diskutující:**
*Josef Basl (ČŠI),
Aleš Macháček (MŠMT),
Jan Klusáček (MŠMT).*
- 11:30 – 11:45 ● Přestávka
- 11:45 – 12:30 ● **2. BLOK: FINANČNÍ GRAMOTNOST**
- Prezentující:**
*Josef Basl (ČŠI),
Jakub Lysek (MŠMT).*
- 12:30 – 13:00 ● **Diskuse k 2. bloku**
- Diskutující:**
*Josef Basl (ČŠI),
Jakub Lysek (MŠMT),
Vítězslav Slíva (MŠMT),
Petr Vraný (NPI ČR).*
- 13:00 – 14:00 ● Přestávka na oběd

Změna programu vyhrazena.

PROGRAM

14:00 – 14:45 ● 3. BLOK: TVŮRČÍ MYŠLENÍ

Prezentující:

Josef Basl (ČŠI),
Michal Soukop (MŠMT).

14:45 – 15:00 ● Přestávka

15:00 – 15:45 ● ZÁVĚREČNÁ DISKUSE

Diskutující:

Josef Basl (ČŠI),
Jakub Lysek (MŠMT),
Aleš Macháček (MŠMT),
Vítězslav Slíva (MŠMT),
Michal Soukop (MŠMT),
Kateřina Tomešková (MŠMT).

15:45 – 16:00 ● Závěrečné slovo

16:00 – 16:30 ● Neformální diskuse

16:30 ● Zakončení panelu

Změna programu vyhrazena.

PREZENTUJÍCÍ

JOSEF BASL ČŠI

Josef Basl je absolventem Fakulty sociálních věd a Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (sociologie a sociální politika, veřejná a sociální politika, informační studia a knihovnictví). V minulosti působil v oddělení politiky rozvoje lidských zdrojů Úřadu vlády ČR, v Sociologickém ústavu AV ČR (oddělení sociologie vzdělání a stratifikace) a v Ústavu pro informace ve vzdělávání. Oblasti mezinárodních zjišťování výsledků žáků a zkušeností učitelů a ředitelů škol se věnuje od roku 2005.

Pro Českou školní inspekci pracuje od roku 2011 a v roli vedoucího oddělení mezinárodních šetření působí od roku 2015. Byl za Českou republiku národním koordinátorem mezinárodního šetření počítačové a informační gramotnosti ICILS pro cykly 2013 a 2023 a mezinárodního šetření o vyučování a učení TALIS pro cykly 2018 a 2024. Je členem České asociace pedagogického výzkumu.

ALEŠ MACHÁČEK Analytik IPs DATA

Aleš Macháček působí jako datový analytik Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Vystudoval Univerzitu Palackého, kde v rámci postgraduálního studia vede specializované předměty zaměřené na datovou analýzu a pokročilé statistické modelování v sociálních vědách.

Odborně se zaměřuje na výzkum zapojení Evropské unie do vzdělávací politiky členských států, na analýzu postavení učitelské profese a faktorů, které ovlivňují atraktivitu učitelského povolání a společenské vnímání vzdělávání.

JAKUB LYSEK

Seniorní analytik IPs DATA

Jakub Lysek působí jako vedoucí analytických týmů v oddělení sekundárních analýz Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Odborně se zabývá datovou analýzou v oblasti veřejných politik, lokální samosprávou, rozvojem obcí, sociodemografií obcí a regionů. Publikuje v prestižních zahraničních vědeckých časopisech jako Journal of Public Policy (Cambridge University Press), Local Government Studies (Routledge), Miscellanea Geographica (Springer), Comparative European Politics (Palgrave) nebo Regional and Federal Studies (Routledge).

Vystudoval politologii na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde jako odborný asistent vyučuje kurzy zaměřené na datovou analýzu, statistické metody a ovládání programovacích jazyků R a prostorové metody v programu ARCGIS a QGIS.

MICHAL SOUKOP

Analytik IPs DATA

Michal Soukop působí jako datový analytik Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, dříve pracoval také na České školní inspekci v rámci projektu Komplexní systém hodnocení. Odborně se věnuje propojování pokročilých analytických metod a mechanism-based přístupů v kvalitativním výzkumu s principy narativní komunikace a vizualizace dat (Data Storytelling). Vystudoval Univerzitu Palackého v Olomouci, kde obhájil dizertaci věnovanou neformálnímu a informálnímu občanskému vzdělávání a výchově k demokracii. Na stejné instituci působil jako výzkumný pracovník.

Dlouhodobě se věnuje vzdělávání a šetřením gramotností, demokratickým inovacím a lokální politice. Je spoluautorem několika odborných statí a publikací v nakladatelstvích jako Palgrave Macmillan či Centrum pro studium demokracie a kultury.

DISKUTUJÍCÍ

JAN KLUSÁČEK
MŠMT

Jan Klusáček je ministerský rada v Oddělení rovného přístupu ke vzdělávání a ústavní výchovy na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Předmětem jeho zájmu jsou koncepce, metodické vedení a koordinace činnosti školských zařízení pro výkon ústavní výchovy. Dále se věnuje také koordinaci sběru dat a tvorbě analýz v dané oblasti, transformaci dětských domovů a rozvoji sítě středisek výchovné péče.

Dlouhodobě se zabývá nerovnostmi ve vzdělání v souvislosti s rezidenční segregací, sociálním vyloučením a bytovou nouzí. V rámci své spolupráce s Ministerstvem pro místní rozvoj se podílel na přípravě Zákona o podpoře bydlení.

VÍTĚZSLAV SLÍVA
MŠMT

Vítězslav Slíva je ministerský rada působící v Oddělení strategií na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Předmětem jeho zájmu jsou strategické koncepce vzdělávací politiky, a především pak průřezová témata ve vzdělávání, kde se zabývá oblastí vzdělávání pro udržitelnost, ekologickým vzděláváním, globálním a rozvojovým vzděláváním nebo také mediálním vzděláváním.

Jeho cílem je podpora vzdělávací infrastruktury takovým způsobem, aby se průřezová témata stala přirozenou součástí školy, a to nejen v kurikulu, ale napříč celým životem školy.

PETR VRANÝ

NPI ČR

Petr Vraný působí jako garant tématu finanční gramotnosti v projektu AIDIG Národního plánu obnovy v Národním pedagogickém institutu ČR. Věnuje se rozvoji digitálních kompetencí učitelů a připravuje vzdělávací i metodické materiály, které propojují finanční gramotnost, mediální výchovu a moderní digitální technologie, včetně využití AI ve výuce. Zkušenosti z pedagogické praxe i odborného prostředí uplatňuje při tvorbě obsahu, který reaguje na podmínky současného vzdělávání.

Ve své práci vychází z potřeb učitelů i žáků a zaměřuje se na to, aby vzdělávací materiály byly srozumitelné a prakticky využitelné. Sleduje vývoj v oblasti digitálního a finančního vzdělávání a přináší jej do výuky způsobem, který podporuje rozvoj dovedností důležitých pro dnešní školní praxi.

KATEŘINA TOMEŠKOVÁ

MŠMT

Kateřina Tomešková je vedoucí Oddělení kurikula na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Je členkou komisí Ministerstva kultury a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kde spolupracuje na propojení formálního a neformálního vzdělávání. Je spoluautorkou obecných částí revidovaného RVP ZV a předmětového (tradičního) modelového ŠVP. Působí také na Masarykově ústavu vyšších studií ČVUT a specializuje se na rozvoj pedagogických a manažerských dovedností včetně kontextuálního a tvůrčího myšlení studentů.

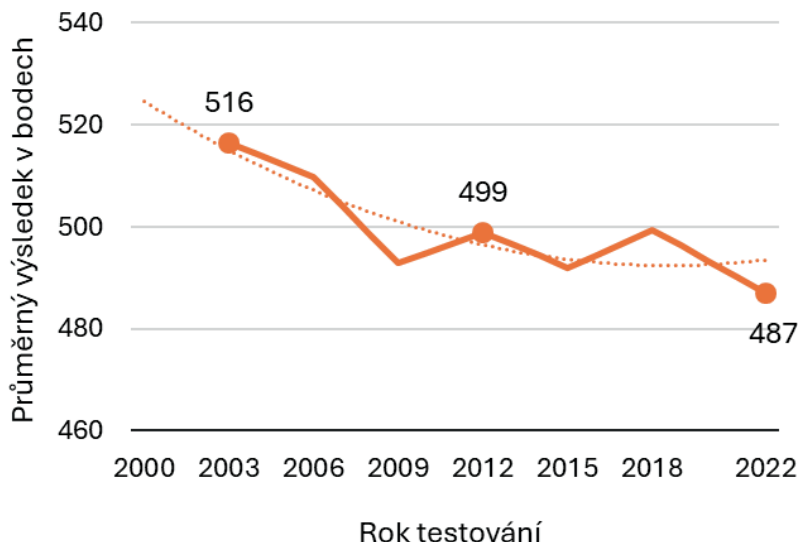
Má bohaté zkušenosti z výzkumných projektů zaměřených na kvalitu ve vzdělávání a zavádění inovací do výuky, propojování teorie a praxe, muzejní pedagogiku a evaluaci vzdělávání. Je držitelkou titulu Ph.D. v pedagogice a absolvovala řadu kurzů v oblasti koučinku, mentoringu, vedení lidí a rozvoje měkkých dovedností. Dříve působila na základní a střední škole, následně jako muzejní pedagožka, metodička a koordinátorka vzdělávacích programů.

VÝSLEDKY ČESKÝCH ŽÁKŮ V MATEMATICE KLESAJÍ, VLIV RODINNÉHO ZÁZEMÍ PATŘÍ K NEJVYŠŠÍM V EU

Přestože čeští žáci dosáhli v kontextu ostatních zemí OECD a EU nadprůměrné úrovně matematické gramotnosti, průměrné skóre od roku 2003 výrazně pokleslo. Výsledky jsou rozděleny do šesti úrovní dovedností, přičemž šestá je nejvyšší a druhá představuje základní úroveň. Ta zahrnuje znalosti a dovednosti potřebné pro plnohodnotné zapojení jedince do společnosti 21. století. Podíl žáků, kteří nedosahují této základní úrovně, přitom trvale roste už od roku 2003.

Výsledky českých žáků jsou navíc výrazně ovlivněny jejich socioekonomickým zázemím, jeho souvislost s matematickou gramotností je čtvrtá nejvyšší ze všech zemí EU a OECD. A nerovnosti se dlouhodobě nedaří snižovat. V České republice dosáhli zvýhodnění žáci v průměru o 116 bodů lepšího výsledku než jejich vrstevníci se znevýhodňujícím domácím zázemím. Tento rozdíl odpovídá v českém kontextu přibližně třem letům školní docházky.

Průměrný výsledek českých žáků v testu matematické gramotnosti

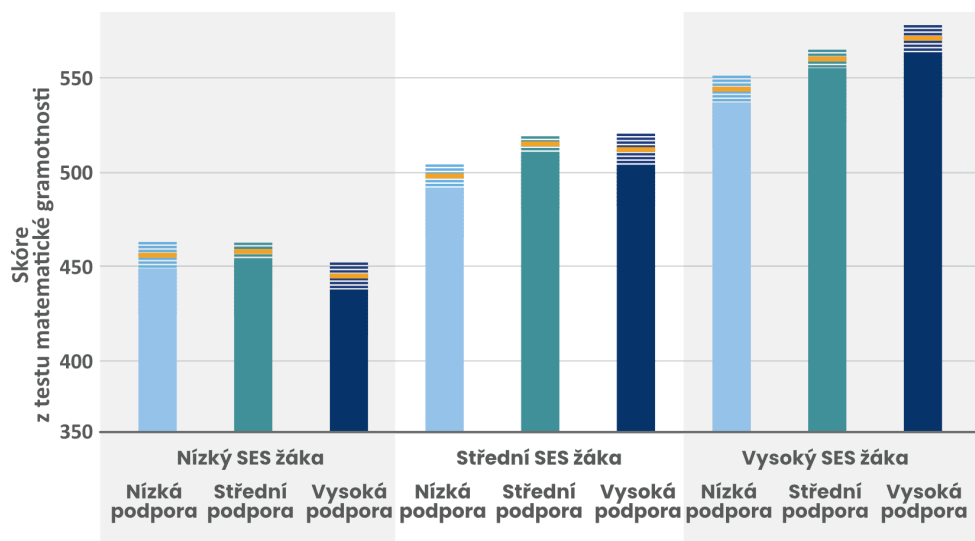
Zdroj dat: ČŠI, Národní zpráva PISA 2022

OPTIMÁLNÍ MÍRA PODPORY PŘINÁŠÍ NEJLEPŠÍ VÝSLEDKY

Pouze střední míra rodičovské podpory souvisí s lepšími výsledky žáků v matematické gramotnosti, a to zejména u žáků s nízkým až středním socioekonomickým statusem (SES). Přílišná podpora a vysoké aspirace rodičů mohou vytvářet tlak a úzkost, což v důsledku vede k horším výkonům žáků. Tento jev byl obzvláště výrazný u žáků s vysokým SES, u kterých v případě vysoké míry podpory ze strany rodičů bylo pozorováno statisticky významné zhoršení výsledků v testu z matematiky, a to dokonce i ve srovnání s žáky, kteří vnímali nízkou podporu rodičů. Klíčem k úspěšné motivaci žáka je tedy přiměřené množství podpory, které dává prostor pro vlastní realizaci.

Podobný trend negativního působení nadměrné podpory a aspirací byl pozorován i v případě analýzy podpory ze strany učitelů, ovšem pouze v případě žáků s nízkým SES.

Průměrné skóre matematické gramotnosti žáků dle vnímané podpory ze strany učitele a dle SES žáka

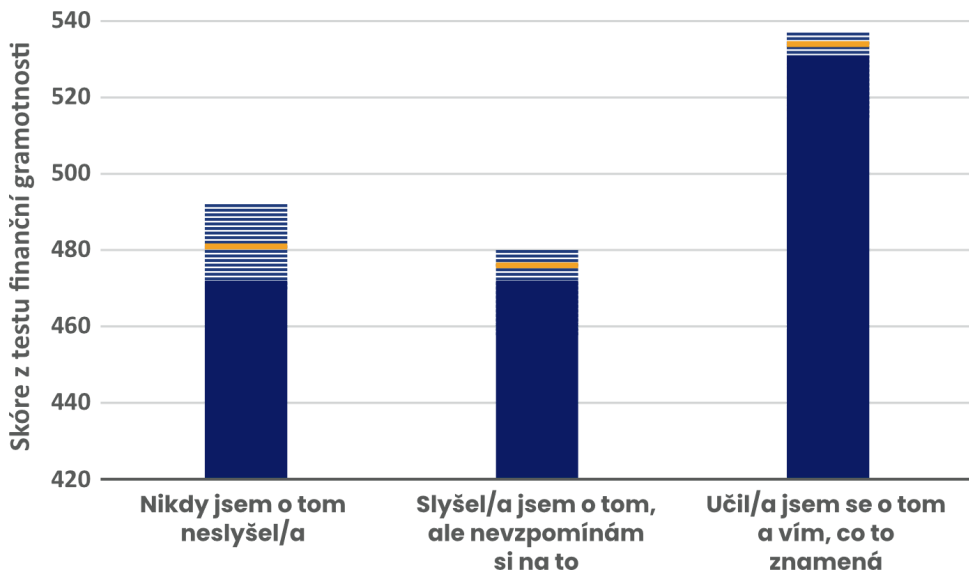
Zdroj dat: MŠMT, Sekundární analýzy z mezinárodního šetření PISA 2022

FINANČNÍ GRAMOTNOST SE ROZVÍJÍ NEJLÉPE, KDYŽ JE SOUČÁSTÍ BĚŽNÉ VÝUKY

Většina škol volí průřezovou formu výuky finanční gramotnosti, kdy jsou finanční témata začleňována do již existujících předmětů, jako je matematika, občanská výchova či český jazyk a literatura. Tato forma se ukazuje jako nejefektivnější, protože umožňuje propojit finanční dovednosti s reálnými situacemi, které žáci řeší v rámci běžné výuky. Výzkumy i data z PISA 2022 potvrzují, že právě průřezové začlenění finančních témat do jednotlivých předmětů je spojeno s vyšší úrovní finanční gramotnosti žáků, zatímco samostatné hodiny či jednorázové akce mívají slabší dopad.

Z dat PISA dále vyplývá, že mezi jednotlivými oblastmi finanční gramotnosti existují výrazné rozdíly. Nejsilnější pozitivní souvislost se skóre finanční gramotnosti mají žáci, kteří uvedli, že se učili o akciích a cenných papírech. Tyto pojmy patří mezi pokročilejší témata, jejichž správné pochopení vyžaduje znalost principů investování a fungování finančních trhů. Zjištění naznačuje, že školy zařazují tato finanční témata i nad rámec povinného vzdělávacího obsahu.

Skóre z testu finanční gramotnosti dle znalosti pojmu “akcie/cenné papíry”

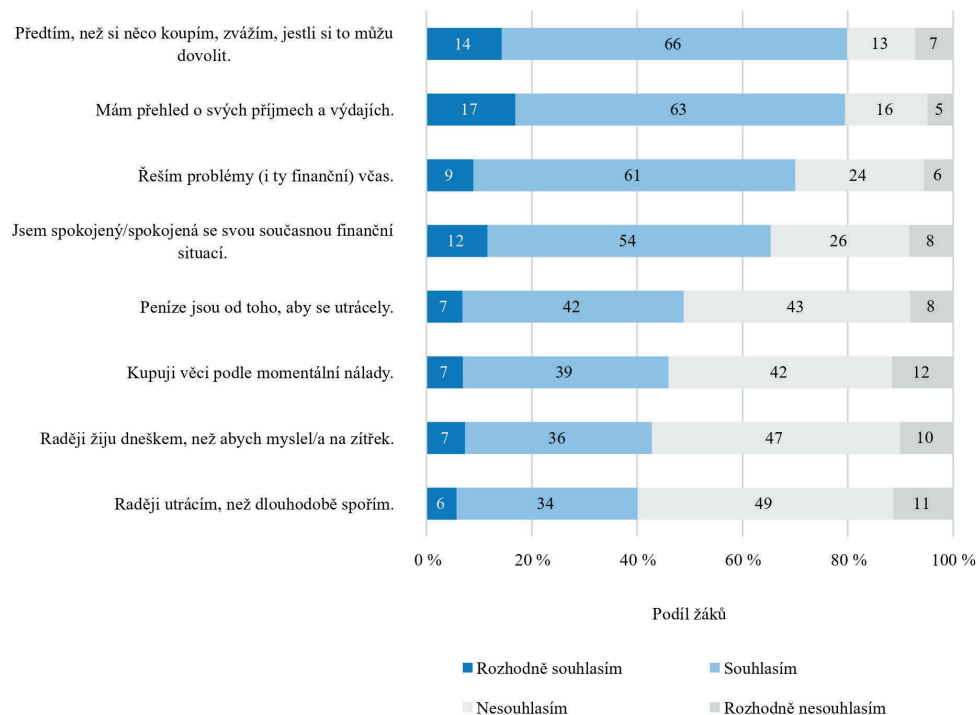
Zdroj dat: MŠMT, Sekundární analýzy z mezinárodního šetření PISA 2022

ČEŠTÍ ŽÁCI MAJÍ PŘEHLED O SVÝCH FINANCÍCH, PŘESTO MNOZÍ Z NICH NAKUPUJÍ IMPULZIVNĚ

Podíl žáků pod základní úrovní, kteří nemají základní finanční znalosti a dovednosti, se na základních školách od roku 2012 téměř zdvojnásobil na současných 23 %. V nematuritních oborech středních škol je takových žáků dokonce více než třetina. Přitom tito žáci zpravidla vstupují na trh práce jako první.

Žáci s nedostačující finanční gramotností pak častěji vykazují známky impulzivního finančního chování. Pětina českých žáků před koupí něčeho nového nezvažuje, zda si to může dovolit. Zároveň 4 z 10 žáků raději své peníze utrácí, než dlouhodobě spoří. Téměř polovina žáků také kupuje věci podle momentální nálady. Většina žáků (80 %) má však přehled o svých příjmech a výdajích.

Postoje českých žáků v oblasti hospodaření s penězi

Zdroj dat: ČŠI, Národní zpráva PISA 2022 – finanční gramotnost

I MALÉ ROZDÍLY VE ZPŮSOBU POSKYTOVÁNÍ KAPESNÉHO MOHOU MÍT DLOUHODOBÝ POZITIVNÍ DOPAD NA FINANČNÍ NÁVYKY DĚTÍ A ŽÁKŮ

Způsob, jakým děti kapesné dostávají, může formovat jejich vztah k penězům. Výsledky sekundární analýzy šetření PISA 2022 ukazují, že delší intervaly – například měsíční nebo roční – jsou provázány s vyšší finanční gramotností patnáctiletých žáků. Umožňují totiž žákům plánovat, rozhodovat a nést odpovědnost za svěřené finanční prostředky. Krátké intervaly naproti tomu častěji najdeme u žáků s nízkou úrovní finanční gramotnosti a těch, kteří impulzivně utrácí.

Nezáleží na výši kapesného, ale na samostatné možnosti spravovat svěřené finanční prostředky. Kapesné by nemělo být vnímáno pouze jako odměna za domácí práce či za školní úspěchy, ale jako prostředek k dlouhodobému rozvoji finanční gramotnosti.

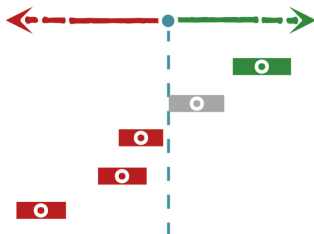
Zdroj dat: MŠMT, Sekundární analýzy z mezinárodního šetření PISA 2022

Kapesné jako nástroj pro rozvoj finanční gramotnosti

Chcete vědět více?
ips.data@msmt.gov.cz

Obdržení kapesného (ročně)
Obdržení kapesného (měsíčně)
Obdržení kapesného (denně)
Obdržení kapesného (týdně)
Žádost o dovolení utratit peníze

Založeno na výsledcích prediktivního modelu (PISA 2022)

Žáci, kteří od rodičů dostávají **kapesné v delších intervalech**, mají významně lepší finanční gramotnost oproti žákům, kteří dostávají kapesné v kratším intervalu.

Kapesné pomáhá dětem **naučit se plánovat, spořit a nést odpovědnost za svá rozhodnutí**. Klíčem není výše kapesného, ale to, že dítě má vlastní prostředky, se kterými může **samostatně hospodařit**.

Kapesné by **NEMĚLO** být vnímáno pouze jako odměna za práci či za školní úspěchy, ale jako prostředek k **dlouhodobému rozvoji dovedností finanční gramotnosti**.

Žáci, kteří dostávají kapesné **denně či týdně**, nebo ti, kteří dostávají kapesné jako odměnu za domácí práce, vykazují obecně **nejnižší úroveň finanční gramotnosti**.

Průměrné měsíční kapesné u dětí ve věku 15–17 let v ČR je 1054 Kč.

Univerzální výše kapesného však neexistuje! **Správnému hospodaření se žáci dokážou naučit jak na menších, tak i na větších částkách**. Důležité je, aby měli **vlastní prostředky**, se kterými mohou dlouhodobě plánovat a hospodařit.

„Mohu se sám/sama rozhodnout, za co utratím své peníze.“ **+43 bodů v testu finanční gramotnosti**

„Než utratím jakékoli vlastní peníze, musím žádat o dovolení rodiče.“ **-43 bodů v testu finanční gramotnosti**

„Sám/sama zodpovídám za své finanční záležitosti. (např. předcházení krádežím)“ **+22 bodů v testu finanční gramotnosti**

- ✓ **Dávejte dětem kapesné v delších intervalech, podpořte plánování.**
- ✓ **Umožněte jim plánovat výdaje samostatně, podpořte zodpovědnost.**
- ✓ **Mluvte s dětmi o tom, jak peníze rozumně používat. Učte je přemýšlet.**

Spolufinancováno
Evropskou unií

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

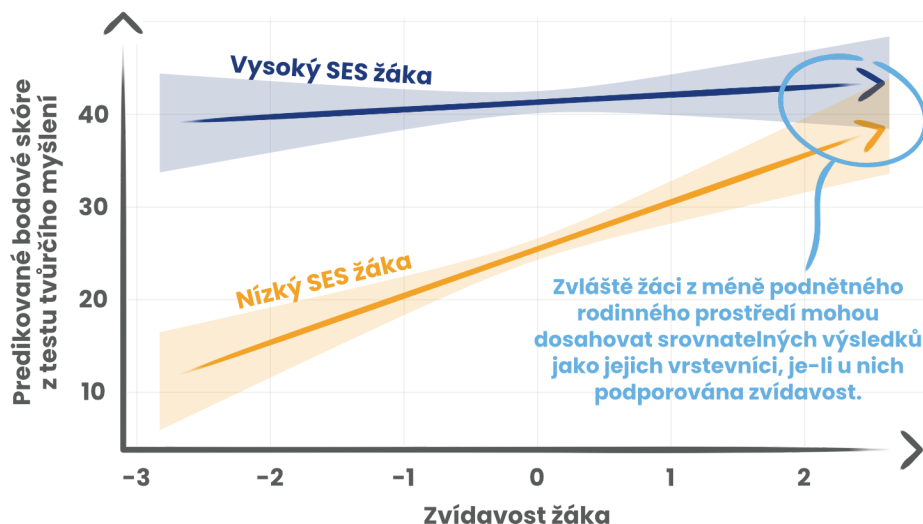
edu.cz

ZVÍDAVÍ ŽÁCI PŘEKONÁVAJÍ HENDIKEPY DANÉ NEPŘÍZNIVÝM SOCIOEKONOMICKÝM ZÁZEMÍM

Zvídaví žáci dosahují v testu tvůrčího myšlení lepších výsledků než jejich méně zvídaví vrstevníci. Zvláště u žáků z méně podnětného rodinného prostředí se ukazuje, že rozvíjení zvídavosti může významně pomáhat vyrovnávat rozdíly ve vzdělávacích výsledcích. Pokud je tato vlastnost u žáků podporována, mohou dosahovat srovnatelných výsledků jako jejich vrstevníci z příznivějšího zázemí.

Podobný efekt byl zaznamenán také u dalších osobnostních charakteristik, jako je představitivost, dobrodružnost či houževnatost. Tyto tzv. socio-emoční dovednosti mohou představovat účinný kompenzační nástroj při zmírňování dopadů nepříznivého rodinného prostředí a mohou být klíčovým faktorem při snižování nerovností ve vzdělávání.

Interakce mezi zvídavostí a socioekonomickým statusem žáka ve vztahu ke skóre z testu tvůrčího myšlení

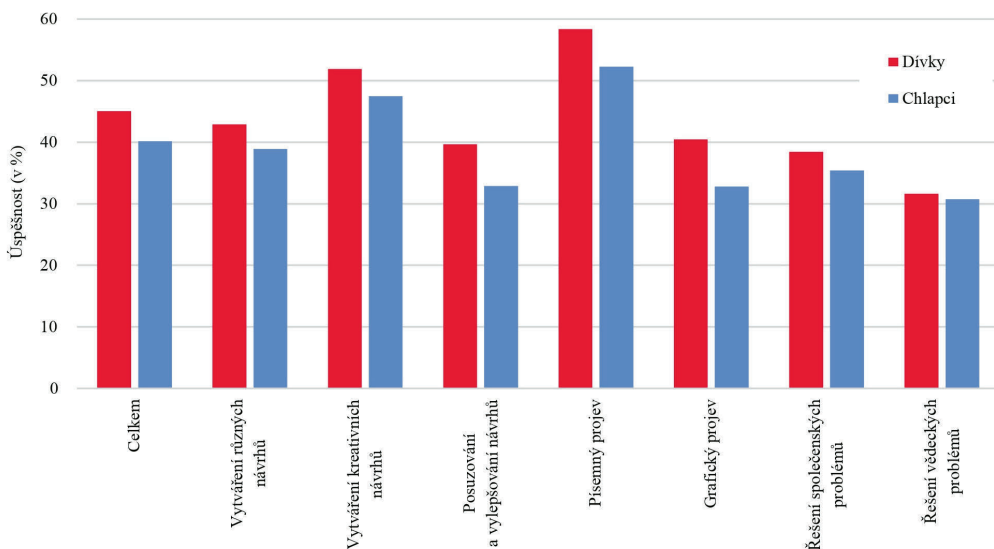
Zdroj dat: MŠMT, Sekundární analýzy z mezinárodního šetření PISA 2022

DÍVKY VYNIKAJÍ V TVŮRČÍM MYŠLENÍ, TÉMĚŘ TŘETINA JICH DOSÁHLA SKVĚLÝCH VÝSLEDKŮ

Z testu tvůrčího myšlení dosáhly v průměru lepších výsledků dívky, a to v téměř všech sledovaných zemích, na rozdíl od testů v matematické a finanční gramotnosti. Na škále výsledků bylo vymezeno šest dovednostních úrovní. Základní úroveň byla úroveň 3, na které žáci prokazují schopnost předkládat vhodné nápady a postupy řešení pro jednoduché až středně obtížné problémy. Základní úroveň nedosáhlo v testu 16 % dívek a 25 % chlapců. Naopak mezi velmi úspěšné žáky, kteří dosáhli 5. a 6. úrovně, se zařadilo přibližně 30 % českých dívek a 21 % chlapců.

Čeští žáci byli nejúspěšnější při předkládání kreativních námětů s prvky originality a v úlohách s písemným projevem. Nejhorší si vedli při posuzování a vylepšování návrhů a při řešení vědeckých problémů.

Průměrná úspěšnost českých dívek a chlapců v úlohách podle sledovaných procesů a oblastí

Zdroj dat: ČŠI, Národní zpráva PISA 2022 – tvůrčí myšlení

Národní zpráva PISA 2022

Národní zpráva PISA 2022 obsahuje přehled nejdůležitějších zjištění o úrovni matematické, čtenářské a přírodovědné gramotnosti patnáctiletých žáků v České republice v kontextu všech zapojených zemí a regionů (37 zemí OECD a 44 partnerských zemí). Soustředí se především na schopnost praktického využití znalostí, které si žáci osvojili ve škole a v autentických situacích, s nimiž se mohou setkat v běžném životě.

Národní zpráva PISA 2022 Finanční gramotnost

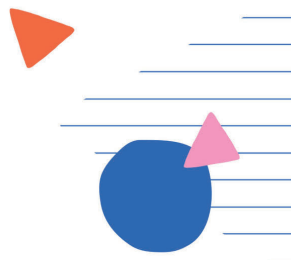

Šetření PISA nahlíží na finanční gramotnost jako na jednu z klíčových kompetencí pro 21. století. Při zjišťování výsledků vzdělávání žáků PISA sleduje nejen znalost a porozumění základním finančním konceptům, ale především schopnost žáků uplatnit nabyté znalosti a správně se rozhodovat v běžných situacích každodenního života zahrnujících finance.

Národní zpráva PISA 2022 Tvůrčí myšlení

Tato inovativní oblast byla na mezinárodní úrovni sledována vůbec poprvé a výsledky prezentované v této zprávě doplňují zjištění z tradičních oblastí matematické, čtenářské a přírodovědné gramotnosti, které Česká školní inspekce zveřejnila v roce 2023. Tvůrčí myšlení je potřeba u mladých lidí rozvíjet z několika důvodů: pomáhá lépe se adaptovat na změny v rychle se měnící společnosti, umožňuje žákům objevovat a naplňovat jejich potenciál, podporuje učení i řešení problémů v každodenním životě.

Finanční gramotnost

Co se o penězích (ne)učíme a proč na tom záleží

Co je finanční gramotnost

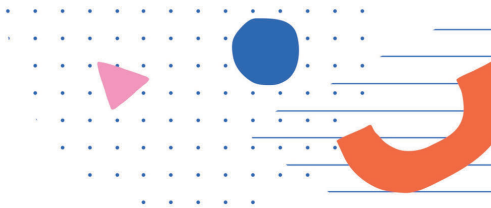
Finanční gramotnost znamená umět zacházet s penězi zodpovědně a s rozmyslem – plánovat výdaje, tvořit si rezervy, kriticky přemýšlet o nabídkách a nenechat se snadno ovlivnit. Pomáhá nám zvládat každodenní finanční situace, mít své peníze pod kontrolou a rozhodovat se s ohledem na budoucnost.

Proč je důležitá

- Pomáhá dělat chytřejší každodenní rozhodnutí o utrácení, spoření i v situacích, kdy si bereme půjčku.
- Posiluje finanční stabilitu a zvyšuje odolnost vůči zadlužení.
- Chrání před podvody, klamavými nabídkami a rizikovými finančními produkty.
- Rozvíjí zodpovědnost a kritické myšlení ve světě plném reklam a finančních lákadel.
- V digitálním světě nákupů „na pár kliknutí“ je to dovednost, kterou potřebuje každý z nás.

Kde se s ní setkáváme v běžném životě

- Při nákupech: posouzení ceny, porovnání nabídek a zvažování, co se opravdu vyplatí.
- Při půjčkách a smlouvách: rozumět podmínkám, úrokům a možným rizikům.
- V online světě: nenechat se zmást reklamou, skrytými poplatky nebo falešnými nabídkami.
- Při správě osobních nebo rodinných financí: rozhodování o příjmech, výdajích a rezervách.
- Ve veřejném životě: například při volbách, kdy je důležité zvažovat realitu politických slibů a jejich financování.

Co všechno zahrnuje

- Plánování osobního a rodinného rozpočtu.
- Kritické myšlení a odpovědné rozhodování.
- Tvorbu úspor, rezerv a správu dluhů.
- Orientaci ve finančních produktech a digitálních nástrojích.
- Znalost rizik, podvodů a práv spotřebitele.

Jak ji zahrnout do výuky?

- Využívejte běžné situace – nákupy, spoření, půjčky – jako modelové příklady v hodinách.
- Rozvíjejte klíčové kompetence skrze simulace a hraní rolí z reálného života.
- Zařazujte finanční témata do různých předmětů – matematiky, výchovy k občanství, informatiky – i do projektových dnů.
- Podporujte diskuzi o hodnotách, postojích a emocích spojených s penězi.
- Využijte chatbot Penízek pro hravé procvičování základních dovedností.
- Nebojte se otevírat i složitější témata – není nutné mít na všechno odpověď, důležitější je společně přemýšlet a hledat souvislosti.

Jaké podklady a podporu najdete na webu NPI?

- Výukové materiály, pracovní listy a nabídku vzdělávání.
- Doporučené podcasty, videa, hry, návody, soutěže, metodiky nebo testy.
- Video s příkladem výuky finanční gramotnosti na škole v Drásově pro vaši inspiraci.
- Časté dotazy a odpovědi (FAQ), např.:
Jak a na jakých místech je finanční vzdělávání vymezeno v RVP ZV?
Jak propojit finanční vzdělávání s digitálními a mediálními kompetencemi?
Kde hledat inspiraci pro výuku a ověřené materiály?

Odkaz na interaktivní **chatbot Penízek**, který učí finanční gramotnost formou hry. Zadává úlohy, reaguje na odpovědi a rozvíjí dovednosti, postoje i kritické myšlení o penězích. Lze ho využít už od 1. stupně ZŠ v různých předmětech.

digitalizace.rvp.cz/napric-predmety/financni-gramotnost

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

NÁRODNÍ
PLÁN OBNOVY

PROBĚHLÉ ODBORNÉ PANELE

Do konce roku 2027 uspořádáme ve spolupráci s vybranými útvary MŠMT, Českou školní inspekci, přímo řízenými organizacemi, s odborníky z oblasti vzdělávání, akademiky a s neziskovými organizacemi 10 odborných panelů.

Níže naleznete témata a stručný popis sedmi již proběhlých akcí. Načtením QR kódu přejdete na shrnutí, záznam a další materiály z příslušné akce.

1.

13. 12.
2023

PŘECHOD ŽÁKŮ MEZI ZÁKLADNÍ A STŘEDNÍ ŠKOLOU

Byly prezentovány závěry z vybraných analytických studií a diskutována témata spojená s průchodem žáků vzdělávací soustavou, očekávaným demografickým vývojem nebo s plánovanými změnami v oblasti přijímacího řízení na střední školy.

2.

18. 3.
2024

PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V DATECH

Představena byla vybraná data z domácích a zahraničních studií, předpokládaný demografický vývoj počtu dětí ve věku dvou až šesti let či změny v oblasti sběru dat a školské matriky. Dále byla diskutována témata týkající se aktualizace obsahu vzdělávání, odkladů povinné školní docházky či rovnosti ve vzdělávání.

3.

17. 6.
2024

KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

Jednou z výzev žáků v dynamicky se proměňující společnosti je rozhodovat se o svém dalším vzdělávání nebo uplatnitelnosti na trhu práce. Uvedeným výzvám se lépe čelí za pomoci kvalitního a dostupného kariérového poradenství, o jehož budoucím nastavení diskutovali experti na tomto odborném panelu.

4.

25. 11.
2024

OD ANALÝZY K POCHOPENÍ: CO NÁM ŘÍKAJÍ DATOVÉ ANALÝZY PISA A PIRLS?

Na odborném panelu byla představena a diskutována klíčová zjištění sekundárních analýz dat z šetření PIRLS 2021 a PISA 2022. Důraz byl kladen na využitelnost datově podložených zjištění ve třech oblastech: odstraňování nerovností ve vzdělávání, zlepšení školního klimatu a efektivní využívání ICT ve výuce.

5.

5. 12.
2024

DIGITÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V DATECH

Odborníci na školskou statistiku a digitalizaci ve vzdělávání diskutovali témata týkající se rozvoje digitální infrastruktury ve školách, digitálních dovedností, využívání nástrojů generativní umělé inteligence (AI) a prevence rizik spojených s digitálními technologiemi.

PROBĚHLÉ ODBORNÉ PANELE

6. PODPORA NADÁNÍ V REGIONÁLNÍM ŠKOLSTVÍ

30. 4.
2025

Odborný panel se zaměřil na téma nadaných žáků z pohledu dat a koncepcí. Byla diskutována problematika identifikace a vykazování nadaných žáků. Pozornost byla také věnována příkladům dobré praxe.

7. PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI A JEJICH PŘÍPRAVA

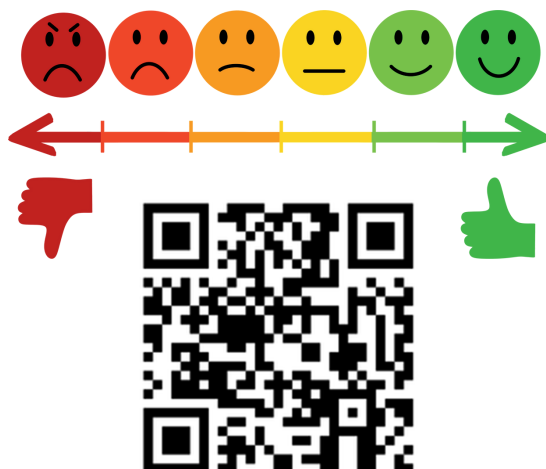
18. 6.
2025

Odborný panel se zaměřil na pregraduální přípravu učitelů, začínající učitele a na podporu dalšího vzdělávání pedagogů v průběhu jejich kariéry. Diskutována byla nutná dlouhodobá a systémová spolupráce mezi jednotlivými aktéry a také mezi učiteli z terénu a fakultami připravujícími studenty na toto povolání.

ZPĚTNÁ VAZBA K DNEŠNÍ AKCI

Co Vás na panelu zaujalo? Máte podnět pro zlepšení? Napadá Vás téma pro další odborný panel či konferenci? Budeme rádi za Váš názor. Vyplnění dotazníku zpětné vazby je anonymní.

Aktuality o aktivitách projektu a pozvánky na akce publikujeme na portále edu.cz v záložce „Pro vedení školy” – IPs DATA a také v naší skupině na Facebooku. Zde Vám přinášíme výběr toho nejzajímavějšího.

edu.cz

facebook

4. newsletter projektu IPs DATA

Od října je k dispozici čtvrté číslo projektového newsletteru. Najdete v něm výsledky z mimořádného šetření o stavu zajištění výuky učiteli, ukázku nové aplikace EduData, interaktivní projekci počtu dětí v mateřských školách a další aktuální analýzy. Pro přihlášení k odběru využijte formulář na adrese: bit.ly/ipsdataodebirat.

Sekundární analýza mezinárodního šetření PISA 2022 – matematická, čtenářská a přírodovědná gramotnost

Tato analýza přináší unikátní pohled na výsledky českých žáků v matematické, přírodovědné a čtenářské gramotnosti v kontextu období po pandemii Covid-19. Zaměřuje se na klíčová témata, jako je digitalizace školství, školní klima a postoje žáků k matematice, i na faktory ovlivňující úspěšnost u jednotné přijímací zkoušky.

Sekundární analýza PISA 2022 – Finanční gramotnost

Česká republika se v oblasti finanční gramotnosti v mezinárodním šetření PISA 2022 umístila na pátém místě mezi dvaceti zúčastněnými zeměmi. Z analýzy ale vyplývá, že za tímto úspěchem se skrývají výrazné nerovnosti, které je třeba systematicky řešit. Finanční gramotnost žáků je totiž silně ovlivněna rodinným zázemím, a právě škola má potenciál tyto rozdíly účinně vyrovnávat.

KONTAKTY

SEKCE INFORMATIKY, STATISTIKY A ANALÝZ

Václav Jelen
vrchní ředitel sekce
vaclav.jelen@msmt.gov.cz

ODBOR ŠKOLSKÉ STATISTIKY A ANALÝZ

Petra Müllerová
ředitelka odboru
petra.mullerova@msmt.gov.cz

ODBOR ŠKOLSKÉ STATISTIKY A ANALÝZ

Hana Jelínková
hlavní manažerka projektu
hana.jelinkova@msmt.gov.cz

ODĚLENÍ ANALYTICKÉ PODPORY A PROJEKTOVÝCH VÝSTUPŮ

Stanislav Volčík
vedoucí oddělení
stanislav.volcik@msmt.gov.cz

ODDĚLENÍ SEKUNDÁRNÍCH ANALÝZ

Daniel Marek
vedoucí oddělení
daniel.marek@msmt.gov.cz

ODDĚLENÍ NÁRODNÍCH ANALÝZ

Barbora Večerková
vedoucí oddělení
barbora.vecerkova@msmt.gov.cz

ips.data@msmt.gov.cz

Skupina
IPs DATA

www.msmt.gov.cz
www.edu.cz

A series of horizontal lines for writing notes, spanning the width of the page.